

Заседание на Управителния съвет на
Българската стопанска камара

ОБРАЗОВАНИЕ – ТЕНДЕНЦИИ, ПОТРЕБНОСТИ

Професионалното образование и обучение
в системата на средното образование

Милена Дамянова, заместник-министър на
образованието, младежта и науката

11 май 2011 година

“РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ УЧЕНОТО” – В ЦЕНТЪРА НА ЕВРОПЕЙСКАТА И НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПОО

ИНСТРУМЕНТИ:

- **Европейска референтна рамка за осигуряване на качеството**
- **Европейска квалификационна рамка и Национална квалификационна рамка**
- **Европейска кредитна система в ПОО и Национална кредитна система в ПОО**
- **Валидиране на резултатите от неформално и самостоятелно учене**
- **Европас**
- **Система за кариерно ориентиране през целия живот**
- **Ключови компетентности**

ЧЕТИРИТЕ СТЬЛБА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

- *ДА СЕ УЧИМ ДА УЧИМ И ЗНАЕМ*
- *ДА СЕ УЧИМ ДА ДЕЙСТВАМЕ И
МОЖЕМ*
- *ДА СЕ УЧИМ ДА ЖИВЕЕМ С ДРУГИТЕ
И РАЗЛИЧНИТЕ*
- *ДА СЕ УЧИМ ДА БЪДЕМ, ДА СМЕ НИЕ
(АЗ)*

ЖАК ДЕЛОР

Първи гимназиален етап

- Усвояване на общообразователен минимум;
- Възможност за придобиване на квалификация по част от професия;
- Придобиване на I степен на професионална квалификация;
- Възможност за хоризонтална и вертикална проходимост съобразно интересите и нагласите на учениците;
- Усвояване на ключови компетентности от всички ученици.

Втори гимназиален етап

- Завършване на средно професионално образование;
- Придобиването на професионална квалификация по професиите с II и III степен;
- Гъвкави възможности за **избор на специалност** и пряка връзка с пазара на труда.

Подготовка за преминаване от учебно-предметна към модулна система на обучение в ПОО

Въвеждането на модулна система **(модулни учебни планове и програми)**

е заложено в текстовете на проекта на ЗИДЗПОО с цел постигане на:

- хоризонтална и вертикална проходимост на системата
- натрупване и признаване на постигнати резултати от учене
- трансфер и натрупване на кредити за усвоени и оценени резултати от учене

Препоръка на ЕП и на Съвета (18 юни 2009 г.) за създаване на Европейска кредитна система в професионалното образование и обучение (ECVET)

- от 2012 г. ECVET да може постепенно да се прилага за квалификациите на всички нива на ЕКР — в съответствие с националното законодателство и въз основа на изпробване и изпитване

Признаване на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене

Какво е направено?

- Осъществен е проект “Валидиране на професионални компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене” за три професии:
- “Работник в дървообработването”
- “Работник в шевното производство”
- “Социален асистент”

Предстои: прилагане на модела за всички професии в изпълнение на предложени промени в ЗИДЗПОО за условията и реда за валидиране на знания, умения и компетентности

Развитие на система за кариерно ориентиране през целия живот

Проект на ЗИДЗПОО:

- Създаване на центрове за кариерно ориентиране - **ЦКО** и центрове за практическо професионално обучение – **ЦППО**

Проект по приоритетна ос 4 от ОП “Развитие на човешките ресурси” “Система за кариерно ориентиране в училищното образование”

- Изграждане на 28 РЦКО и УЦКО
- Създаване на национална информационно-търсеща система за ориентиране с инструментариум за диагностика и консултиране
- Разработване на електронни уроци за кариерно ориентиране
- 30 филми за кариерното ориентиране, излъчени по регионални и национални електронни медии

ПРИЕМАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

**ПРЕПОРЪКА НА ЕП И НА СЪВЕТА ЗА ЕВРОПЕЙСКА
КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА (ЕКР) - 23 април 2008 г. със срокове:**

- 2010 г. – съотнасяне на националните квалификационни системи на ДЧ към ЕКР
- 2012 г. – определяне на ЕКР-ниво на квалификация в националните документи за придобита професионална квалификация

Предстоящи стъпки в национален контекст:

- Самосертифициране на проекта на НКР
- Външно оценяване
- Официално утвърждаване и въвеждане
- Разработване на секторни квалификационни рамки и свързването им с НКР в пряко сътрудничество със социалните партньори – представители на браншови организации и на бизнеса
- Национална дискусия за включване в НКР на занаятчийското обучение, в съответствие със Закона за занаятите

Предложения за изменения и допълнения на Закона за професионално образование и обучение

По отношение на организацията и съдържанието на ПОО

- Регламентира се изграждането на система за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.
- Наименованието „Списък на професиите за професионално образование и обучение” се заменя с „Класификация на професиите за професионално образование и обучение”, като се регулират отношенията, свързани с нейното актуализиране.
- Въвежда се Списък на защитени от държавата професии, с което се подпомага осигуряването на необходимите кадри в стратегически за страната отрасли на икономиката или услуги за личността.

- В съответствие с новата образователна структура и чрез усъвършенстване на уредбата на рамковите програми се създават нови пътеки за обучение на ученици и възрастни от различни целеви групи, което разширява достъпа до професионално образование и обучение.
- Учебно-предметната система се заменя с модулна организация на учебния процес.
- Децентрализира се процеса за утвърждаване на държавния план-прием за училища, които се финансират от общините.
- Осигурява се възможност на обучаващите институции и обучаемите за избор на начина за провеждане на практическото обучение и производствената практика.
- Регламентират се изискванията към членовете на комисиите за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация и се усъвършенстват правилата за формиране на комисиите.
- Повишава се броят на учебните часове за практическо обучение за сметка на теорията.

- Осигуряват се условия за интегрирането на ученици със специални образователни потребности в паралелки за придобиване на професионално образование и професионално обучение като най-подходящо за осъществяване на качествен образователен процес и уеднаквяване на условията за обучение.
- Осигуряват се условия за обучение на възрастни със специални образователни потребности.
- Облекчаване на условията за придобиване на професионална квалификация от лица, които са прекъснали обучението си или не са положили държавни изпити.
- Въвеждат се нови документи за професионално образование и обучение: Диплома за средно професионално образование и Европейско приложение към свидетелството за професионално обучение.
- Доразвиват се възможностите за осигуряване на правото за кариерно ориентиране и създаване на условия за формиране на компетентности за планиране и управление на кариерата.

Засилване включването на работодателите и синдикалните организации в системата на ПОО чрез:

- участие в разработването и актуализирането на учебните планове и на учебните програми за професионалната подготовка за училищната система и националните изпитни програми;
- предложения за промени в организацията за провеждането на учебната и производствена практика на учениците по професии от дадено професионално направление;
- осигуряване на необходимите места за провеждане на практическото обучение в предприятията;
- съдействие за непрекъснатото обучение на учителите по професионална подготовка във връзка с нови производствени технологии в съответния отрасъл;
- участват в разработването на държавния план-прием.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

тел.: 9217799; факс: 9882485

<http://www.mon.bg/news-home/>